

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
 Hat hóra . . . . . 2 frt 50kr.
 Három hóra . . . . . 1 frt 25 kr.
 Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
 Egyes számok 12 krjával kaphatók
 a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK

Négyházasos petit-sor egyszeri közlésért 7 kr
 kétszeriért 6 kr, többszöriért 5 kr fizetendő.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 50 krajczár

A nyilttérben:

minden négyházasos garmond sor díja 15 kr.

Vélünk összekötöttében levő hirdető-irodák, elő-
 fizetünk, vagy a gyakori hirdetők tetemes díj
 kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR

Megjelen: hetenként egyszer.

— vasárnap reggel. —

A hirdetőket, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba

(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„BARS”

XIII. évfolyamának második felére.

Lapunk jövő számával befejez-
 zük ez év első felét.

Eddigi törekvésünk, előző szá-
 maink tartalma és iránya legyen
 biztosíték a jövőben. Ez alapon
 ajánljuk lapunkat a nagy közönség
 további, szíves jóindulatába.

Előfizetési feltételek:

Félévre 2 frt 50 kr.

Negyedévre 1 frt 25 kr.

Artézi kutat Lévának!

Ha a tudomány nem tanítana is
 meg bennünket arra, hogy mily kar-
 dinális szerepkör jut a víznek, ugy a
 nagy világegyetem rendszerében, mint
 a parányi szerves lények életében,
 megfigyelve a naponként köröttünk
 lejárló eseményeket, azonnal reá jö-
 vünk, hogy a lég, fény, meleg és vil-
 lamosság mellett egyike azon fő ele-
 meknek, a mely nélkül szerves élet
 nem volna képzelhető.

Földünk felületének háromnegyed
 részét víz borítja. A föld képlegessé-
 gét a dörzs villamossággal együtt esz-
 közli. A légkört a páráként felszálló
 felhőképződményekkel hig folyós csepp-
 alakban aláhullva megtisztítja. Feloldja
 a föld ásvány- és szerves részeit s az
 így gázzá fejlesztett tápanyagokkal a
 növényvilágnak életet ad, új egyede-
 ket alkot.

Elledelünk legnagyobb részét a víz
 segítségével főzhetjük csak meg, így te-
 vén izesebb és táplálóbba napi élel-
 münket. Naponkint használjuk mos-
 dára, kimerült testünk s elfáradt ide-
 geink felrészítésére. Hány szenvedőnek
 csillapítja fájalmát, adja vissza leg-
 drágább kincsét, egészségét és sok

TÁRCZA.

Asszonyhűség-tündérráfom.

Tetszik tudni, ott lakott Kuty Pista
 barátom a Rózsa-utczában a Bendő Izsaiás
 hentes uram szomszédságában. Hogy Kuty
 barátom volt e büszkébb Bendő uram szom-
 szédságára, vagy megfordítva, az titok,
 melynek megfejtésébe be'öszülne a legmé-
 lyebb tudományu akadémikus is. Elég az
 hozzá, hogy gyönyörűségeen megfértek
 egymás mellett. Nem volt olyan istenadta
 nap, hogy ne találkoztak volna, a minek
 ugyan Bendő uram nem volt oka, mert lé-
 vén hentesmester, amint illik, mindig a
 boltajtóban állt. Már pedig ha Pista bará-
 rátom a község házához, ahol különben napi-
 díjas volt, el akart menni, mulhatatlanul
 találkoznia kellett Bendő urammal, aminek
 aztán egyenes következménye a kölcsönös
 szívélyes üdvözlés volt.

Soha életemben nem láttam ilyen két
 szomszédot, az egyik üzletember lévén,
 csupa szívesség, a másik tekintetes ur lé-
 tére (mert hiszen ma már minden nadrágos
 és kabátos tek. ur) a megtes'csüt' előzé-
 kenység, udvariasság volt. Bendő ur „kundsá-
 fát” birta Kutyban, s ez Bendő urban
 hitelezőjét s egy gyönyörű leány apját
 tisztelte.

Nagy ideje már, hogy a két szomszéd
 egymást ismeri s Bendő uram Pista bará-
 tomat adósai közé számítja, de azért még
 csak néhány napja, hogy az én barátom
 hentes uram Jankájával megismerkedett.

esetben életét is a víz hygieniai hasz-
 nálata.

De ki foglalhatná mind egy rövid
 cikk keretébe azon megbecsülhetetlen
 jó tulajdonságokat és előnyöket, me-
 lyeket a víz képes nyújtani, ha azzal
 barátságos viszonyba lépünk!?

De a tudomány mai állása a víz-
 nek megszámlálhatlan jó tulajdonságai
 mellett rossz oldalait is megvilágította.
 Az emberlakta területek talajának vize
 a ragályos kórok csiráit millió szá-
 mal rejti magában. A komabacillus s
 ki tudja miféle virgulusok milliárdjai-
 nak tenyészházát is a víz képezi.

A statisztika bizonyítja, hogy a
 forrás- vagy kifogástalan szűrt vizet
 élvező emberek között a halálozási
 arányszám sokkal kedvezőbb s az em-
 berek aránylag ott magasabb kort ér-
 nek el, mint a szüretlen folyó- vagy
 inficiált talajvizet fogyasztó népek.

Városunknak — hol a járványos
 betegségek igen gyakran és sokszor
 hosszabb időre gyökeret vertek — ma
 már szintén elodázhatlan életkérdésévé
 vált a jó ivóvíz ügye, a melyről már
 többször foglalkoztunk lapunk ha-
 sábjain.

Mi ezen kérdést a város területén
 készitendő artézi kutakkal véljük és
 hiszszük megoldhatónak, a melyeknek
 elsejét a város „Főter”-én kellene
 felállítanunk.

És hogy ez keresztülvihető-e: te-
 gyük meg a kísérleteket! A kormány,
 a m. kir. földtani intézet segítségünkre
 lesz. Általában az a vélemény az artézi
 kutakról, hogy azok készítése minde-
 nütt feltétlenül sikerül, ha a feltalaj a
 tenger színének bizonyos magasságát
 el nem érte; a 100—110 m. felszinen
 épült kutak általában az u. n. levantei
 földréteg alól kapják vizüket, mely
 rendszeren gyengén szénsavas, még gyen-
 gében képes, helylyel — közlél meleg,
 — de ez esetben — lehűve — igen
 egészséges és üdítő italt ad. A mostani

Haj, mennyi virslit, szafaládét, parizert stb.
 elfogyasztott az én Pista barátom eddig az
 ideig. Hanem most már az ismeretség Bendő
 uram és Pista barátom között bensőbb is
 lett, a mennyiben Pista már nem csak a
 bolt küszöbét lépte át, hanem még a tágas
 szoba is szívesen befogadta. Ilyenkor aztán,
 mikor ugy hárman elbeszélgettek, olyan jól
 mulattak, hogy Pista nem bírván feledni a
 szíves vendéglátást, minél gyakrabban igény-
 be is vette azt.

Mult az idő. Egyik hónap a másik
 után perdült le az örökkévalóság nagy ho-
 mok-óráján s Kuty Pista Bendő uram gyö-
 nyörű leányát Jankát eljegyezte magának.
 Csapott is Bendő uram olyan kézfogót, hogy
 még a jegyzőné „éns'asszony” is meg volt
 elégedve, a mi pedig nem jelent keveseb-
 bet, minthogy falura szóló volt. Meg is
 ígérte a jegyzőné, valamint az egész ven-
 dégsereg is, hogy ha a felséges ur Isten
 ugy akarja, hát a lakodalmon is ott
 lesznek.

A kézfogót követő napon Pista még
 mindig a tegnapi események befolyása alatt
 örömtől sugárzó arczzal boldogan állított
 be Bendő uram hajlékába:

— Jó napot apám! — hogy pedig ez
 a köszöntés senki másnak nem szólt, mint
 Bendő uramnak, onnan magyarázható ki,
 mert még ma is megvan egyik-másik ma-
 gyar háznál az az ősi szokás, hogy a je-
 gyest családtagul tekintik.

— Adj' Isten édes fiam, no mi járta-
 ban vagy?

időben minden merész vállalkozó által
 gyakorolt — egyébként igen gyors
 és ennélfogva olcsó — u. n. öblögető
 furási rendszer, a mely pedig például
 bányákban sikerrel alkalmaztatik, ar-
 tézi kutaknál meg nem engedhető,
 mert az ehhez használt kis átmérőjű
 vascső, furott veres fenyővel ki nem
 bélelhető s ennélfogva a víz szénsav-
 tartalma miatt a vas egy-két év alatt
 kilyukad s többé vizet nem ad s így
 az egész költség kárba vesz. Szakte-
 kintélyek véleménye szerint a legtöbb
 helyen lehet artézi kutat furni, csak
 kellő óvatossággal nyissuk fel a víz-
 tartó réteget.

Mindenesetre, mielőtt városunk az
 artézi kut furását megkezdené, okvet-
 lenül szükséges, hogy egy szakember
 véleménye biztosítson minket a munka
 sikeréről. Szakvéleményt pedig ugy
 nyerhetünk ezen fontos ügyben, ha a
 miniszteriumtól s főként a földtani in-
 tétettől támogatva, megbizottak kikül-
 dését kérelmezzük.

Azt hiszszük, nem lesz érdektelen
 városunk lakóira és lapunk olvasóira,
 ha az Alföld egyik népes városának,
 Félegyházának, már meglevő két ar-
 tézi kutjáról rövid áttekintést közlünk:

Az első kut e városban 1892. évi
 június hó 18-án lövelt fel, mélysége
 252 méter. Víz hőfoka 19 C. Perczen-
 kint 110 liter, óránként 6600 liter,
 naponként 150,400 liter = 1584 hekto-
 liter vizet termel.

A második kut e hó 5-én boesájta
 gazdag sugarát a felszínre, mélysége
 300½ méter. Víz hőfoka 21 C. Vízho-
 zama percenként 124 liter, óránként
 7440 liter, naponként 178,560 liter =
 1785 hektoliter.

A két kut tehát naponként 3369
 hektoliter vizet szolgáltat. Ezen mennyi-
 ségből naponként a városnak 32,000
 főre menő lakosainak mindegyikére 10½
 liternél valamivel több esik.

E kutak 2 méternyi magasra löve-

— Hát kedves atyám uram, biz' én
 nem másért jöttem, minthogy már szeren-
 ces és vagyok Jankát enyémmek nevezhetni,
 tanácsot szeretnék kérni kedves apámtól
 jövőnköt illetőleg . . .

— De fiam, minek még erről szólni?

— Apám, jobb előbb, mint később.
 Én még csak napidíjas vagyok, tehát Jan-
 kámnak megfelelő állást nem tudok bizto-
 sítani.

— Hát mit akarsz; csak nem akarsz
 szolgabíró lenni? — mondá Bendő uram
 nagyot nyelve, mint a ki most az egyszer
 fején találta a szeget.

— Talán az is — felelt Pista — de
 ha egyelőre szolgabíró nem is lehetek, leg-
 alább tisztességes állást szeretnék szerezni.
 Éppen most kaptam meghívást X be segéd-
 jegyzői állásra, ami bizonyosan többet ér,
 mint a diurnistáskodás, ha tehát apám nem
 ellenezné s szeretett Jankám szívét sem
 kizozná a távollét, bármennyire fájjon is a
 távozás, kedvesem jövőjeért e fájdalmat
 békén fogom elviselni.

— Látom fiam — mondá Bendő ur
 — derék ember vagy. — Részemről mi
 sem áll utadban, ámde mit szól Janka?

— Azzal is majd csak kiegyenlítem a
 dolgot apám, hiszen neki is be kell látnia,
 hogy szükséges do'og, amit teszek és csakis
 érte fáradozom.

— Tehát eredj hozzá fiam, hanem azt
 előre is megmondom, hogy, ha még „vics-
 pán” leszel is, akkor is csak fiamnak fog-
 lak nevezni, s ezt a boltot öreg napjaim-

lik sugaraikat; s az első — mely kísérlet
 volt — 2500 frt, a második 3500 frt
 — aránylag szerény — munkadíj mel-
 lett vállalati uton készült.

Most készül Félegyházán a harma-
 dik kut. Ennek remélhető vizproduk-
 tumát is hozzávéve a két kut által
 szolgáltatott vizproduktumhoz, a város
 a harmadik kut elkészülte után annyi
 vízzel fog rendelkezni, a mennyivel ösz-
 szes emberi, állati és technikai vízszük-
 ségleit fedezheti.

E város közönsége által elért si-
 ker rendkívül biztatónak látszik, még-
 is — tekintettel eltérő viszonyainkra
 — kellő óvatosság szükséges e nagyszá-
 búsú mű létesítéséhez.

Tegyük meg tehát halogatás nélkül
 az előtanulmányt — s ha a szakvéle-
 mény kedvező, a vállalat biztató lenne:
 városunk közönségének érdekében fog-
 junk az artézi kut furásához!

A chikagói vilákiállítás.

II.

— KÖVÉR ANTAL. —

A kiállítást látogató idegen, ki az
 amerikai viszonyokat nem ismeri, elbámul,
 mikor a pensylvániai vasut zajos pályaud-
 varát elhagyja, nem fogadják a nálunk szo-
 kásos udvariassággal. Ott, a polgári egyen-
 lőség hazájában kiváltságokat nem osztog-
 atnak. Mindenki, a ki fizet, legyen az gróf,
 iparos, vagy szolga, egyformán rendelkez-
 hetik s egyforma bánásmódban részesül. A
 fogadó alkalmazottjai kijelölik az elfoglalandó
 szobát s az utas maga mehet azt, a 8—10
 emeletes szállodában felkeresni.

Az összbemérés, melyet a város külső
 képe nyújt, első pillanatra barátságatlan;
 nem gyakorolja azt a hatást, mit más európai
 világváros, péld. Páris, a hol a nagy to'ongás
 daczára tisztaság és kellem ömlik el. Chicago
 füstös atmosphaerája, esős időszakban sáros,
 piszkos utcái kellemetlenül fogadják az
 idegent. Ez a benyomás azonban lassan el-
 oszlik, a mint szembe tűnnek az égig nyúló
 impozáns épületek, melyek az amerikaiak

ban te fogod örízni, mert én ezt az apám-
 tól örököltem, az meg az apjától örökölte.
 Többet ér ez akármilyen hivatalnál fiam,
 mert itt én vagyok az ur s nálam nagyobb
 urat nem ismerek a portámon. Azért hát
 csak intézd a dolgod, a hogy tudod, hanem
 ennek az üzletnek a Bendő nemzetség ke-
 zén kell maradni.

— No majd meglátjuk apám, — vág
 közbe Pista, — ki már atig várta, hogy
 Jankájához mehessen — erről még majd
 lehet beszélni, hanem most Jankával sze-
 retnek megállapodásra jutni.

Janka, mint ahogy egy „egy napos”
 mennyasszonyhozillik, sirva egyezett az el-
 válásba. Beszélt Pistának agyonsírásról, meg-
 halásról, szívmegepedésről s több ilyen
 furcsaságról, de végre is a boldog jövő re-
 ménységében megadta magát a sors intézke-
 désének.

Kerek egy hét mult el a kézfogó óta.
 Pista barátom mindennapos vendég volt
 Bendő uramánál. A jegyesek boldogok vol-
 tak, belenyugodtak az elválásba és siettek
 kiaknázni az együttlét hátralevő kis idejét.
 Ugy elcsévegték együltt, mint szerelmes ger-
 lepár; a jelennek éltek s a jövőre nem
 mertek gondolni. Így telt el két hét. Az
 elválás nehéz perczei elérkeztek.

Pista utra készen, dobogó szívvel lépte
 át a hentesbolt küszöbét, félt ettől a pil-
 lanattól, féltette Jankát, s fájlalta, hogy
 kedvesének szomorúságot okoz. De azért
 csak átettek az elválás nehézségein. Meg-
 újították szerelmi nyilatkozatukat, örök hü-

egyik főjellemvonását, az idő és pénz megakarítását jelképezik. Szorosan egymás mellett állanak a sima homlokzatú, 14—17 emeletes épület-kolosszusok, ugyanegy üzletet foglalván magukban, hasonlókat a párisi nagy áruházakhoz, mint például a Louvre, au Printemps, au bon Marché stb. s nagyszerű kirakataik előtt heizseg, tolong a nép, úgy, mint Párisban. Legszebb képet nyújt az utcái élet este, midőn kigyulnak a vilamos ivlámpák ezrei, csodás fényt árasztva a nyüzsgő tömegre, az egymás nyomában vágató, széblnél szebb fogatokra. E fényt pompás illuminatio emeli; az üzletek czim-tábláin alkalmazott színes lámpák a cég-tulajdonos nevét ragyogtatják a széles avenue-kön.

Az élénkséget nagyban növeli az utcák kon át roborogó vonatok zaja, melyek a járókelőket szakadatlan csengetéssel figyelmeztetik az óvakodásra; de ez majdnem felesleges óvatossági intézkedés. A higgadt munkája után látó, utcái események iránt különböző amerikai nép alig szorul figyelmeztetésre; a yankee maga ügyel a rendre s testi épségére, nem úgy, mint nálunk, hol megtörténik, hogy lóvonat is elgázol valakit; itt alig volna képzelhető utcáin rendes sebességgel végig roborogó vonat.

Mindezen tarkaságok után szinte jól esik a tópart felé tartani, hol csendesebb és egyszerűbb az élet. A széles, a nápolyi tengerpartra emlékeztető Michigan körút, melyen hatalmas épületek merednek a páratlan szép tó széles tükreire, — egyik legszebb pontja Clikágónak.

Fantasztikus palotáit villaszerű divatos faépítmények váltják fel, melyeket mint az Andrassy-uti villákat, kertek vesznek körül. Sétányai a város elite-jének kedvencz tartózkodási helyül szolgálnak. A délutáni órákban megelevenedik a kép, midőn árnyas fasorai között százával vonulnak fel a fényes fogatok, élénken emlékeztetve a párisi Champes Elisée kocsi-korzójára.

Az itt kifejtett eleganciának merő ellentéte a város szegényebb részét, a végtelen hosszú avenueket elfoglaló külváros életképe. A szurtos, fürtös faházakat lombos fák nem árnyékolják be. A nap izzó heve e lakásokban a nyári tartózkodást kiállhatatlanná teszi. Mikor pedig beáll a hetekig tartó esős időszak, a sárreaggal vastagon borított járdákon, alig jut el az ember a rossz lakásokhoz. Hol tégladarabok, hol fatuskók borítják a sáros, vagy poros földet, mely ensemble kiegészíti a mindenféle nátióból összeverődött, piszkos gyári munkásnép.

Ez a tűzveszélyes, faházakból álló városrész hasonló Stambulhoz, csak hogy a

seget fogadtak s sűrű levélváltást ígértek egymásnak.

Ismét elmúlt néhány hét, majd hónap, de a mint a távollét nagyobbodott, úgy kisebbedett a levelek száma. Pista ugyan megmegeresztett egy-egy, a fájdalom hangján irt levelet, de mikor a válasz igen rövid lett, majd pedig elmaradt, türelmét veszítve, ő maga sem irt. Azt hitte szegény, hogy Janka ezáltal hibáját belátva, ismét levelez. Pedig mennyire csalatkozott. Janka csak ezt várta, hogy így aztán kedves Laczijának, Bendő uram első legényének nyújthassa boldogító jobbát, mert mint édes ura atyjának megvallá, biz' ő soha se szeretne az én Pista barátomat, hanem Laczit.

Bendő uratam mint a villám érte ez a nyilatkozat, de végre is fájó szívvel bár, de még is belenyugodott.

Pista későn tudta meg a lesújtó valót. Olyan lett, mint a sebzett oroszán; fájdalomában kegyetlen bosszút forralt élete megrontója ellen s csak idő kérdése volt, hogy mikor löjje szíven az áuitót. Búsan gondolt Bánffy báró nótiájára:

„Asszonyhűség tündéralom!

Hittem benned s ez halálom!”

Mig így magát a bosszu eszméjének átadva tépelődött, a napilapok hasábjait kutatta; véletlenül a rendőri hírek között megakad a szeme volt jegyese nevéen, kít férje köröztet, mint olyat, ki egy gyógyszerészszegéddel megszökött.

Pista bosszuszomja le lett hűtve. Nem gondolt többé már a bosszura, de hogy mégis némi elégtételt szerezzen magának, erősen udvarol Erzsikének, a jegyző leányának, kivel, mint hiszi, az új borral megüli lakodalmát.

Sz. L.

böbbugyogós török helyett találunk ott arabs japán, indus vagy algiri, sőt nem ritkán sárgabőrű czopfos kinézert, a ki ott mósónői teendőket végez.

A szegénység és piszok e tömkelegében még nappal sem tanácsos magányosan végig menni, mert tudnivaló, hogy, mint minden világváros, úgy Chicago sem ment a tolvajok és rablók egész seregétől.

Nem ritka eset, hogy fényes nappal támadják vagy rabolják ki az embert, — különösen a kiállítás időszejében, mely alkalomra az amerikai gazemberek minden irányból konzen ráódnak a jó prédára.

A közönséges gonosztevőket, a grom baságairól ott is nevezetes városi rendőr, az utcasarkon e czélra felállított vas zárkába dugja, a mely éppen csak akkora, hogy egy ember benne állva elfér, — telefoniroz a a legközelebbi őrállomásra, mire rövid pár percze nagy csengetés mellett előrobog a rabszállító kocsii, hogy a nyakoncsipett delinquentst rendeltetési helyére juttassa.

A tornacsarnok ügyéhez.

Hogy egy parányi illojalis akarathakirtóan közbejárszik, mily bonyodalmakat és kellemetlenségeket képes okozni, erre, — a történelmen számtalan beigazolt adataitól eltekintve — tanúságot nyújt a tornacsarnoknak Lévan éveken át elhuzozott ügye. — Hogy állításom helyessége idézett esztünkben érthető legyen, vissza kell pillantanunk a főgimnáziumi ügynek azon időszakra, midőn annak épületét csupán a pipiroson bírtuk, vagyis midőn huzamos hercezhurca után, mely a gimnáziumi alapnak két rend belüli tervrajz és költségvetési előirányzat ára fejében 800 frtjába került, végre is kiültatván a kegyesrendi kertből, melyre ezen tervek vonatkoztak, a lévai uradalom nagylelkűsége folytán, részben átengedett, úgy nevezett kasznári kertben, bírálgtattuk bizottságilag a leendő főgimnáziumi épület helyét. — Már ezen szemle alkalmával ugyanis többen azon alapos meggyőződést szereztek, hogy az akkori gimnáziumi igazgatórök sikerült a szemlére kiküldött osztálytanácsost azon eszmének megnyerni, miszerint a városi sétány — tamquam res nullius — egyszerűen csatoltassék a főgimnáziumi telekhez.

A szerencsésen sikerült suggestiónak eredménye nem is sokáig váratott magára. Még mielőtt az építkezés kezdetét vette, már is érkezett egy miniszterialis leirat, mely a városi sétányt a főgimnáziumi telekhez leendő hozzászátolását engedhetetlen követelménynek jelentette ki és pedig azon oknál fogva, mert — úgy mond — a főgimnáziumi épület közvetlen szomszédságában elegendő területnek eleve biztosítva kell lenni, melyen annak idővel neán szükségessé vált kibővítése akadálytalanul eszközölhető legyen s egyuttal, mert addig is, mig e terület fenti czélra igénybe vétetnék, elejét kell venni azon eshetőségeknek, mely szerint azon, a nélkülözhetlen esendet zavaró kovács- vagy kolompárosműhely — esetleg erkölcs mételező csapszék keletkezhetnek. Sic! — Megjegyzendő, hogy akkoron a tornacsarnok szükségessége még nem forgott szóban.

Mindezeket csupán azért említettem fel, miszerint beigazolvá legyen — a mi egyébiránt amugy sem titok többé — hogy a városi sétány adnektálásának eszméje, nem a tényleg fennálló exigenciáknak elkerülhetlen folyamánya nem is a miniszter önálló felfogásából — de igenis félrevezetéséből — veszi eredetét, azaz szüleménye azon helytelen információknak, mely kezdetben partikularis egoismus kapcsán Lévan lett kiszelve.

Daczára ennek, a miniszterialis leirat nem tévesztette el a létrhozói által töle várt hatást és pedig annál inkább nem mert csakhamar akadtak, kik hatékonyaságát azon állítással iparkodtak fokozni: miszerint a miniszter a főgimnázium létesítését, vagyis a tanerök megadását, a sétány átengedésétől teszi függővé. — Az ekként mystifikált lévaiak féltékenyen őrzött kincsök, a gimnázium kibővítését komolyan kockáztatva vélvén s a terrorismus batása alatt, minden egyéb tekinteteket figyelmen kívül hagyván, a méltatlanul követelt áldozat meghozatalára nagyrészt hajlandóknak mutatkoztak; miközben megfélekedtek arról, hogy Léva városa mint erkölcsi testület szabad rendelkezési jogát a sétány telke fölött lekötötte azon közgyűlésileg kimondott ígérete által, mely szerint e telken kertalkítás céljából szövetkezett polgároknak 800 frtot meghaladó adakozásából létesített sétányt, mindenkorra népkertnek határozta meghagyni és hogy ennél fogva szöszegést és jogtalan elkobzást követne el, ha a szemétdombból mások költségén kertté varázsolt területet rendeltetésétől elvonná, és egyesek makacsodásának engedve, más czélra fordítaná. Megfélekedtek egyuttal arról is, hogy alkotmányos országban már csak nem igen tehető fel egy miniszterről, miszerint zsarnoki önkénykedés útján a lehetlent követelék és annak teljesítéséhez kötné az általa feltétlenül kilátásba helyezett kedvezmény megadását, tenné pedig ezt oly körülmények közt, melyek szerint a

fenforgó kívánalomnak egyéb simán kereszülvihető módon is kifogástalanul eleget lehet tenni. De nem gondoltak arra sem, hogy azon esetben, ha még is — mint tényleg történt — találkoznék oly jelecségekkel, melyek egy miniszterről várható méltányossággal sehogy sem egyezhetők össze, sokkal közelebb áll azon feltevés, hogy a miniszter fonák információk alapján járt el, mely esetben csakhamar segítve van az ügy ferde menetén, ha a rosszul informált minisztert helyesen informáljuk. Ez kellett volna tenni a városnak, még pedig azonnal a sétány elfoglalására irányuló czelszövények első felemülésekor. — De nem tette s ezen mulasztás következtében ezen odio-us kérdés mindinkább el lett mérgesítve; míg végre egy magas állású férfi megszánván a zaklatott lévaiakat, a helyi viszonyokról alapos tájékozást nyújtván, a csakugyan tévesen informált miniszternél kieszköztölte a sétány-elfoglalás eszméjének elejétét.

Erre az adnektionalis törekvésekben szünet átlott be és szent volt a béke mindaddig, míg a miniszter a főgimnázium részére egy tornacsarnok építését sürgetni kezdette. Sürgette pedig ismételtén és hova tovább erélyesebben, a nélkül azonban és ez figyelemre nagyon is méltó — hogy annak helyét illetve határozott utasítást adott volna, a városra bizván az arra legalkalmasabbnak vélt területnek javaslatba hozatalát. — És ime, mi történt! A város a tornacsarnok helyéül első sorban a városi sétány területét készült javaslatba hozni!!! Hja demokraták vagyunk, de csak addig, míg csupán hangzatos szavakba kerül ebbeli szereplésünk, míhelyt tettekkel kellene azt bebizonyítani, csakhamar oda módosul nézetünk, hogy üdülés, szórakozás és kert csak uraknak való, a népnek nincs szüksége üdülésre, pihenhet az az izzó nap alatt is, sarjai pedig az utca porában is eljászhatnak. kell is azoknak sétány!

Ezek után csakugyan nehéz lenne ismét a miniszterre ráfogni, hogy ő makacsodik a sétány mellett. Ha még eddig kétféle fert volna hozzá, most már tökéletesen tisztában vagyunk az iránt, hogy Lévan kell keresnünk azokat, kik valamint eözöleg, azon szerint most is körömszakadtig ragaszkodnak a sétány birásához és e közben a tornacsarnok kérdésének minden más, bármily czélszerű megoldását konokul visszautasítják, sőt készek a miniszter haragjával ijesztgetni azokat, kik egy alkotmányos miniszter személyében sehogy sem tudnak kérlelhetlen zsarnokot képzelni.

Lehet, hogy jog és méltányosság szempontjából a kellőnél tovább foglalkoztam a tornacsarnok ügyével; mindazonáltal nem tehetem, hogy ezen ügyhöz most már czélszerűség szempontjából is, a legpártatlanabb tárgyilagossággal hozzá ne szóljak.

Daczára a felsőbb helyről ismételtén érkezett megsürgetéseknek, a tornacsarnok nemcsak, hogy még kiállitva nincs, de még helyét illetve sem jött létre mindekkoráig megállapodás. — A hány tanácskozás lett e kérdés tárgyában ez ideig megtartva, valamennyi azzal végződött, hogy 3-4 terület lett javaslatba hozva, melyek közt a sétány ritkán hiányzott, a többi pedig inkább csak is azért lett felhozva, hogy czélszerűtlenségük vagy eléhe lenségüknel fogva, mintegy kényszerítve látszassunk lenni, állítólag más alkalmas hely hiányában a sétányterületet igénybe venni. — A végleges elhatározást a tornacsarnok telkének kitűzésében — nézetem szerint — felette nehezíti az a körülmény, hogy a városi sétány helyén nem áll fenn többé a hajdan gyászos emlékeztető posvány. Alana csak ott még most is eredeti minőségében azon undorító térség, csakhamar tudna a város a tornacsarnok részére másutt telket találni. Mert még azon valószínűlen esetben is, hogy meg lett volna a bátorság: annak tözsomszédságában a főgimnázium részére épületet emelni, aligha lenne bárkinek kedve azt in statu quo ante a gimnáziumi telekhez csatolni. De hát miután a szennyes tér kertté lett átalakítva s azóta ugy látszik nagyobb vouzerővel bír az érdeklődőkre, mint eredeti állapotában birna, minduntalan visszatérünk régi szerelmünkre és csökönön azon hitben ringatjuk magunkat, hogy a sétányon kívül városunk egész területén a tornacsarnok számára nincsen hely.

A kérdésben forgó czélra tekintélyes számmal javaslatba hozott telkek közül, csupán a közelmúltban felemlítetteket kívánom elősorolni és mindegyiknek mívoltát czélszerűség szempontból bíralt alá vonni.

Feleslegesnek tartom azon eszmével részletesebben foglalkozni, mely szerint a tornacsarnok az állami tanítóképezde udvarában, s illetve a mögötte levő kertben lenne építendő s pedig egyszerűen azon oknál fogva, mert a közoktatásügyi miniszter, a tanítóképezdet, illetve czélba vett tervek kivitelenél fogva, melyek a meglévő telek kibővítését teszik szükségessé, a fenti eszme valósi ásához beleegyezését előreláthatólag nem adná meg. Ettől az eszmétől e szerint el kell tekintenünk és pedig annál inkább, mert a város, ha csak kedve nincs két — e etleg három — tornacsarnokot létesíteni, multhatlanul utalva van, egy közös tornacsarnokot építeni, mely a főgimnáziumi tanulóknak kívül, a többi iskolák tanulóinak is használatára szolgálna,

ez pedig egyedül akként érhető el, ha a város saját különálló, azaz se n egy, sem más tanintézetéhez nem tartozó telken építi a közös tornacsarnokot s ily mód abban, mint önálló házigazda megóvja befolyását azon irányban, hogy mindazon tanintézetek tanulói, kiknek részére tornacsarnok kiállításáról gondoskodni tartozik, a városi közös tornacsarnokban nyerjenek oktatást.

Z.

(Folyt. köv.)

Budapest, 1893. június 22.

— Melegség. — A női iparkiállítás megnyitása. — Az új színház tervet. — A hadügyminiszter rendelete. — Lakásviszonyok. —

Ugy vagyunk az idővel, mint a gyerek a játékszerével. A meglévő nem kell neki, s kacsóit az után nyújtja, a milyenje nincs. Csak nem rég folyt a zsörtölődés nyakra-főre, hogy sokat esik, hogy talán vége sem lesz ennek a „csurom-csurom“ időnek.

De bizony vége van, most meg hát ez a baj. Ha valamely sajnálatra méltó fő- és székvárosi halandónak a nagy köruton akad dolga, az ugyan szaharai élvezetekben részesül, bokáig süpped az aszfaltjárdákba, s olykor-olykor belekerül egy tölecsérbe, a melyet forró homokból formál magának a pajkos szél. Ilyen idő volt pár napig, s eltekintve attól a kis zivatartól, a melyet tegnap este a hold és csillagok fénye mellett rendeztek a felsőbb hatalmak, ma is ilyen van, úgy, hogy ha egy mesebéli szellem a budapesti közönség három kívánságának tejesülését megígérte volna, a lakosság háromnegyed része bizonyára nyugodt lelekkel mondata volna ki: „hal szeretnék lenni!“ No de ezzel csak azt akarom mondani, hogy a Dunafürdők nagy látogatottságnak örvezenek.

Nagyobbnak, mint akármely más. Pedig újból akadt látóvalójuk a fővárosiaknak. Tegnap nyitotta meg a kereskedelmi miniszter a női iparkiállitást. A tágas termek telve vannak a legszebb és legfinomabb kézimunkákkal, melyek a leánykezek bámulatos ügyességéről tanuskodnak. Munkák, a mire csak női kezek képesek, festmények, a melyeket magáénak vallani a legelső piktor sem átalán, kötik le a szemlélő figyelmét. Ezt a kiállitást, minden év végén megtartják és az idei határozott haladást mutat a tavalyihoz képest. Maga a miniszter is kifejezte meglepedését.

Különbön az évrő ünnepélyekkel kapcsolatban Budapest majd minden középiskolája rendez egy kis kiállitást a növendékek produktumaiból.

Ezzel tetézik be az iskolai évet, a mely után a két hónapi édes pihenésideje jön.

A pihenés elkel a küzdőknek. Mert a szegény sorsu tanulók sorsa csakugyan küzdes most már. A miniszter ismét fel-emelte a tandíjat, mert a folyó kiadások ezt szükségessé tették. De hisz a valódi tehetség előtt nem létezik akadály és a ki a tudományos pálya nehézségeitől visszariad, az nem oda való. Munka árán mindent ki lehet vinni.

Látjuk, hogy társadalmi életünk kiünnöskéjei váltva dolgoznak haladásunk érdekében. A belügyminiszter ankétet hívott össze legújabbán, hogy egy új nemzeti színház létesítésének szükségességét s kivitelenek módozatait megbeszéljék.

A mostani színház ugyanis, hábar történelmi műbecsessel is bír, az igényeknek meg nem felelő. Nagyobb, kényelmesebb, szebb épület kell a „világot jelenő deszkák“ számára.

A létesítés tehát el lön határozva, csak a tekintetben merültek fel aggályok, vajjon elkészül-e majd az új színház a milleniumig? s erre nézve a miniszter sem tön pozitív ígérte.

No de az eszme megvan, szilárd akarat és kitartás kell csak hozzá, az a fő.

A mig pl. a magyar államférfiakban él az eszmé és törekvés, hogy ezt az államot nyelvében is magyarra kell tenni, addig nincsen ok a csüggedésre.

A napilapok most közölték a hadügyminiszternek azon reudeletét, melyben a katonai parancsnokságoknak meghagyja, hogy a hozzájuk intézett magyar beadványokat elfogadják, s azokra magyarul válaszoljanak. Ez elég szép vívmány. Azon kell lennünk, hogy minél több ehhez hasonló eszközhessünk ki, hogy építsünk ne csak palotákat, melyek külső díszít szolgálnak, de építsük fel és javítsuk ki azt a hajdan hatalmas közjogi paotit is, a mely csak kevésül ezelőt a gravámonok sulya alatt roskadozott.

A tegnap tartott városi közgyűlésen ismét a lakásviszonyok kerültek szőnyegre. A gyűlés elfogadta a tanács javaslatát, a melyeknél fogva a külteleken építendő családi házak tetemes adókedvezményeket fognak részesülni, a mi által el lesz hártva az, hogy a főváros munkásosztályai túlszűlt lakásokban kénytelenek szálást venni.

Fővárosi levelező.

A postai küldemények csomagolása és czimzése. A kereskedelemügyi miniszter a postai csomagok gondos csomagolására, helyes czimzésére és azok tartalmának szabatos nyilvánítására vonatkozólag a következő figyelemztetést adta ki: Ujabb időben gyakrabban merülnek fel panaszok Budapestre és nagyobb vidéki városokba szülő csomagok késedelemes kézbesítése, valamint a csomagok megsérülése miatt. A panaszok megvizsgálásából legelőször az derül ki, hogy a panaszra főképen maga a feladó szolgáltatott okot, mennyiben a csomagot gondatlanul csomagolja vagy hiányosan czimezi, vagy a csomagra a szállítólevél adataitól eltérő czimzést ad, a csomagra csak lazán erősíti meg, úgy, hogy az utközben leválik stb. Az osztrák minisztertől vett értesítés szerint is a Bécsbe, Prágába, Grácba és más nagyobb vidéki városokba a magyar korona országából érkező postai csomagok kézbesítése, hiányos vagy czimzés miatt csak késedelmesen vagy hosszas utánerőzködés után sem eszközölhető. Minthogy a posta az elégtelen vagy czélzeretlen csomagolásból s az elégtelen vagy hibás czimzésből eredő károkat nem szavatol, a postát igénylő levő közönség saját érdekeiben felkérjük, hogy a postára adandó csomagok felszerelésénél a következőkre szíveskedjék figyelemmel lenni: A küldemény nemének és a szállítási ut hosszának megfelelő jó burkolatba csomagolja, figyelemmel lévén arra is, ha a csomagot rendeltetési helyére nemcsak vasuton, hanem az erősebb rázást előidéző postautakon, illetve közúti járműveken kell szállítani. Már használt barkolatról, pl. láda vagy dobozról a korábbi használat nyomát teljesen el kell távolítani; értékes tárgyakat, pl. ércpénz, drágaságot, ékszer, gyűrűt, órát stb. ne csomagoljon más tárgyakkal együvé, hanem külön csomagba helyezze el; bankjegyeket ne tegyen postai csomagba, hanem pénzes levélbe, vagy pedig a mi legcélszerűbb, postautalvánnyal adja fel; a czimzést magára a burkolatra írja, ha pedig ez lehetetlen volna, a czimzést erősítse fel egész terjedelmében az összekötő zsinag alá a csomagra, hogy az utközben le ne szakadjon; czimzettnek nevét és lakását, vagy üzlethelyiségét úgy a csomagon, mint a szállítólevélben kimerítően jelölje meg a teljes névnek, továbbá a kerületnek, utcának, házszámának pontos kiírásával; ha a küldeményt utárvétel terheli, e szót „Utárvételt” s az utárvétel összegét mind a csomagra és annak szállítólevelére írja fel és huzza alá; a tartalom megjelölésére szabatos kifejezést használjon, hogy a tartalom nyilvánítás a statisztika, vám, fogyasztás, illetve itámerési adó stb. czéljából szükséges eljárás véghezvitelére a csomag felbontása nélkül is kellő utmutatást nyújtson. Kerülni kell tehát a szokásos általános jelzéseket, mint pl. kalap, ruha, hűt, ital stb. hanem ezek helyett helyesebben pl. női selyem kalap, fehérnemű, posztó, férfi (vagy női) ruha, báránnyús, özhús, 1 liter asztali, — vagy csemege stb. bor, — stb. tartalom nyilvánítást czélyszerű használni, mert ez által a küldemények kezelése megkönnyített, azok késedelem nélkül tovább küldhetők, vagy felbontás és megvizsgálás nélkül is gyorsan kézbesíthetők.

Különfélék.

Lapunk mai számával befejeztük XIII. évfolyamunk első félévét. Előfizetést nyitunk a „Bars” II-ik félévére. Tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy előfizetéseik megújítása iránt e hét folytán intézkedni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadályok merüljenek fel.

Helyben az előfizetések eszközzésével a lap kihordóját biztuk meg; vidéki előfizetőink részére pedig postautalványt mellékelünk.

— Az egyházköztársaság kérdésben Barsvármegye közönsége higgadt, felémelkedett magatartással járt el, a szenvedélyességnek még csak tünete sem látszott; a meggyőződés közvetlenségével járult minden bizottsági tag szavazatával a kérdés eldöntéséhez, mégis a „M. A.” tudósítója józank látta azon váddal illetni Barsvármegye főispánját, hogy hatalmi pozícióját a kormány egyházköztársaságának érvényesítésére kiaknáta. — E vádat mi a törvényhatósági bizottság nevében visszautasítjuk; sérti Barsvármegye közönségét ama feltétel, mintha e nagyfontosságú kérdésben nem a tiszta meggyőződés, a szabadelvű eszméhez való józan ragaszkodás vezérelte volna! — A kérdésnek ily nyugodt, az izgalmak elkerülésével történt megoldásában az érdem feltétlenül K a z y János Barsvármegye főispánját illeti meg, ki időt engedett az eszme érleléséhez, ki sem a vármegye tisztikarára, sem a törvényhatósági bizottság tagjaira pressziót nem gyakorolt a szavazatok nyilvánulásában. Az autonomikus jognak ily szabad nyilvánulása felelősi ama korlátlan hatalmat, mely a főispáni jogkörben vagyúruként szorítja az önkor-

mányzat szerveit. — Mi ez alkalomból örömmel adózunk a főispán bölcsességének elismerése által s biztosítjuk, hogy Barsvármegye közönsége a szabadelvű eszmék és demokratikus elvek érdekében kibontott zászlót követni fogja tántoríthatatlanul.

— **Értekezlet.** A Garam völgyében építendő cukorgyár répatermelési szerződés-tervezetének megállapítása, illetőleg megvitatása tárgyában — a barsmegyei gazdasági egyesület kezdeményezésére — az egyesület kiküldöttei, a gyár igazgatója és az érdekeltség kiküldöttei e hó 24-én, tegnap, értekezletet tartottak Léván, a város háztartásában, mely alkalommal a betérjesszített szerződés tervezete a termelők érdekében s előnyére több pontjában módosítást nyert s igen valószínű, hogy ezen módosításokat a részvénytársaság is elfogadja.

— **Közgyűlés.** Léva városának képviselőtestülete július hó 3-án közgyűlést tart, a melynek tárgyai közé első sorban fel van véve az üresedésben levő első tanácsnoki és főjegyzői állásoknak betöltése.

— **Elmaradt hangverseny.** A f. hó 19-ére tervezett művészeti előadás, melyet közönségünk érdeklődéssel várt, egy közbejött kellemetlen incidens miatt elmaradt. — A rendezőseget ugyanis az utolsó napon táviratilag értesítették, hogy Jászai Mari asszony gyengélkedése miatt a körutazó művészek nem jöhetnek el az előadást megtartani. — Ez idő szerint tárgyalások folynak az elmaradt előadás pótlása iránt, melynek eredményét a rendezőség tudatni fogja a közönséggel.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számában — Barsvármegye közgyűlésének lefolyásáról nyert tudósításunk a „főrendház reformjára” vonatkozólag tévesen lett közöltéve s ezt azzal igazítjuk helyre: hogy Barsvármegye törvényhatósága Debreczen város átírta a „pártolólag” vette tudomásul, tehát ez alapon feliratot intéz a „főrendház”-nak demokratikus irányban leendő reformálása iránt.

— **A lévai állami tanítóképző intézetben** a folyó tanévben tartott tanképesítő vizsgálatok alapján — mint értesülünk — 14 tanítójelölt nyert tanítói oklevelet és pedig: Pápes István, Székely Géza, Sztaricsek István, Atovich Ferencz, Galla Endre, Manner Lajos, Sebő János, Stefanek József, Dóka István, Pelczér István, Stampay Miklós, Zsiros Tódor jó, Uhlárik Béla, Sebő István elégséges osztályzattal.

— **Áthelyezés.** A Léváról távozó Németh Zsigmond pénzügyi biztos helyébe Vondra János szamosújvári pénzügyi biztos helyezettett át. — Szívesen üdvözljük őt köztünkben!

— **Kitüntetett nagyiparos.** A király Thonet Ferencnek, a „Thonet testvérek” cég tagjának, a vaskoronarend III. osztályú adományozta. Thonet Ferenc, ki már évek óta mindazon helységek jótétét, hol a czégnél raktárai vannak, jótékony alapítványokkal emeli, — csak nem régen Nagy-Ugróczon egy iskola alapítására 20,000 forintot és egy órda építésére pedig 9000 forintot adományozott.

— **Tornaverseny.** A lévai állami tanítóképzőintézet növendékei e hó 18-án tartották meg első tornaversenyüket, a mely sok százra menő közönség jelenléte s élénk érdeklődése mellett a honvédség gyakorlóterén folyt le. Az elért szép siker Kriek Jenő intézeti tornatanárnak ügyes és tapasztalt vezetését dicséri. Az eredmény a következő: I. osztály: 150 méteres síkfutás. Csoporthőztesek: Renglovics Aladár 24 mp. Burján Aladár 20 mp. Mocsáry Mihály 21 mp. Versenygyőztes: Mocsáry Mihály 22 mp. II. osztály: 150 méteres síkfutás. Csoporthőztesek: Hlavacsek Mihály, Fekecs Sándor 22 mp. Kovarovic János 22 mp. Versenygyőztes: Fekecs Sándor 22 mp. III. osztály: magas ugrás. Győztes: Turcsin Gusztáv 120 cm. 11 erőponttal. IV. osztály: bak ugrás magasba. Győztes: Sztaricsek István 167 cm. 39 erőponttal.

— **Magántisztviselők nyugdíjgyesülete.** A magántisztviselők országos nyugdíjgyesületének előkészítő bizottsága, mely mintegy öt hónappal ezelőtt kezdte meg farszót, nehéz munkálkodását, — mint értesülünk — végre elkészült a létesítendő nyugdíjgyesület alapszabályainak tervezetével. Ezeknek első részét közli a „Magán tisztviselők Lapja” legújabb száma, melyet a lap szerkesztője Budapest (V., Géza utca 5.) bárának megküld.

— **Új törvény.** A mesterséges borok készítéséről és forgalomba hozatalának eltiltásáról szóló törvényjavaslat, melyet mint a képviselőház mint a főrendház elfogadott, rövid idő alatt szentesítést nyer, — de a kihirdetés után csak hat hónap múlva léphet életbe; mindazonáltal a földművelésügyi miniszter már a végrehajtási rendelet tervezetét is elkészítette, hogy az mielőbb kibocsátható legyen s minden egyes legkisebb részletre jó előre tájékoztást nyújtson.

— **Barsvármegye közönségéhez.** Hivatalos és felhatalos körök mindenféleképpen igyekeznek az osztrák belügyminiszteri rendelet által érdekeiben sértett fő magyarországi hízaló gazdákat megnyugtatni s a nyitramegyei gazdasági egyesület által a hízaló gazdák javára irányozott mozgalmat csitítgatásokkal s országos érdekekre

való hivatkozással ellensúlyozni. Mi gazdák azonban ezzel már kielégítve nem vagyunk, mi folytatni akarjuk az állattenyésztést és a szarvasmarhahizlálást, tehát az osztrák belügyminiszter radikális tiltó rendeletével szemben radikális intézkedéseket kívánunk. Kívánjuk, hogy a ragadós tüdőbő gyorsan és gyökeresen ki legyen irtva, kívánjuk, hogy a ragadós tüdőbő szétterjedésére elleni óvintézkedések a hízalók és tenyésztők érdekeinek tekintetbe vételével eszközöltessenek, kívánjuk, hogy a fertőző vidékek betegsége gyanúmentes, vagyis teljesen egészséges marhák a bécsi vásár szabad forgalmába mehessenek s kívánjuk a pozsonyi kivételi hízómarhavásár visszaállítását. Ezen a legközvetlenebb anyagi érdekeket érintő nagy fontosságú ügyekben a f. hó 29-én d. e. 10 órakor Budapest (Köztelek, Üllői út 25.) lesz a hízalók és tenyésztők országos nagy tanácskozása. Legyen ott minden gazda, a ki a hízalókat és állattenyésztést tovább is folytatni akarja, a ki saját érdekeit iránt érdeklődik.

— **A lelkesedés hatalma.** Frankfurtban él egy eszmadia, a ki annyira lelkes tisztelője Schillernek, hogy oly embertől, ki a nagy költő nevét viseli s nála dolgozott, egyetlen krajczárt sem vesz el munkájáért.

— **Koldusok lapja** jelenik meg Párisban és pedig naponként. A lap különös figyelmet fordít esztendőkre, temetésekre és más ünnepekre s valóságos osztályozást tesz közöttük, hogy melyik jövedelmezőbb, vagy hogy a hivatásszerű koldusok tájékozást nyerhessenek üzleti viszonyaikra nézve.

— **Szürke hadsereg.** A hadsereg egyenruhájának kérdésével foglalkozó bizottság egy emlékiratot készített, melyet jóváhagyás végett a királyhoz fognak felterjeszteni. — A gyalogság az emlékirat szerint csupa szürke kabátot kap piros hajtókával s ez minden ezrednél egyforma lesz. Az ezrednek száma a gombokon lesz jelezve. A köpenyek világosszürke lesznek. A lovasságnál a piros nadrágokat szürkékkel helyettesítik. Altalában ki fogják küszöbölni a rikító színeket.

RÖVID HIREK. — **A tolvajok ellen** rendkívüli előkészületeket tettek a chicagói világiállításon. Európai és amerikai detektívek 600 főből álló őrséget képeznek, mely minden a kiállításra jövő gyanús embert figyelemmel kísér. — **A londoni gyárakban** legközelebb 76,000 olyan állandó munkást találtak, a kik még tíz évesek sem voltak. — **Árvamegyéből** azon szomorú hírt közli, hogy ott az aratási kilátások még szomorubbak, mint a milyenek voltak az inséges esztendőben. — **Dr. Köhl Medárd** primási titkár, a primás életének megmentéseért — mint hírlík — legközelebb magas egyházi kiüntetés éri, amennyiben lelki apáttá lesz kinevezve. — **Pozsony** a millenium emlékére Mária Terézia királynőnek bronzszobrát emeltet, a melyre a város közgyűlése 60 ezer forintot szavazott meg. — **Zágrábban** e hó 21-én heves földrendés volt, a mely három percig tartott. A városban több ház sérült meg s néhány össze is dőlt. — **Az önkéntességi jog.** A közös hadügyminiszteriumban fontos tanácskozások folynak most az önkéntességi jog rendezése tárgyában.

APRONAGOR.

Kávétra eszen után. — Hogyan mulattatok a kávétr eszen? — Hadd élj, nagyon unalmas volt az egész! — Hszén azt hallottam, hogy igen sokan voltak. — Széppen az! mindenki, ott volt, a kit meghívtak, aztán nem lehetett senkiről beszélni.

Derék fia. — Igaz az, hogy az ön atyja költő és anyja színésznő? — Igaz. — Hogy lehet hát az, hogy ön mégis színpés? — Szülőim iránti szeretetből, mert így legalább cipője van atyámnak és anyámnak.

KÖZGAZDASÁG.

Cs. kir. szab. Adria biztosító társaság Ezen társulatnak a folyó év május 31-én Triesztben tartott közgyűlése elé terjesztett az 54-ik üzetévre (1892) vonatkozó igazgatósági jelentésének a számadataiban következő jelentékenyebb adatok foglaltatnak. Az életbiztosító osztálynál jelentékeny gyarapodás mutatkozik, amennyiben az 1892. évben közt biztosítások 12.430.274 frt tőke, 639.458 frt évi járadék összeget képviselnek. A biztosítási állomány az év végével kerek számban 67 millió forint tőke és 164.462 frt évi járadék összegre rugott. A díjbevétel 2.090.015 frtot tett. Halál és balesetre szóló biztosítások után 1.293.797 frtal emelkedett saját számlára, az tehát kerek 14.400.000 frtra rug. Az elemi (tűz, szállítmányi és jog) biztosítási ágak díjbevételei 8.012.925 frtot tettek. — A visszabiztosítások 3.124.078 frtot és a károk a visszabiztosítási részek levonása után 3.336.988 frtot vettek igénybe. Ezenkívül 467.094 frt függő károk részére helyezettett tartalékba. A díjtartalék 1.681.713 frtot s a többi évi biztosítások djkötelező tárczája 2.276.765 frtot tesz. — A lefolyt 1892. évben az összes biztosítási ágak többé kevésbé mind nyereséget hoztak, úgy, hogy az összeredmény igen kedvezőnek mondható. — Tekintettel a kamatlábnak mindinkább való csökkenésére az évi jövedelemből 238.806 forint a járadék és életbiztosítások díjtartalékának rendkívüli dotálására és 150.000 frt az életbiztosítási összeg külön nyereség tartalékának gyarapítására fordított, továbbá 164.314 frt az értékpapírok

áringadozására tartatott. Az aztán mutatkozó 379.659 frt 25 krt tevő nyereségenyenletről 50.000 frt krt ingatlan értékének leírására fordított és az általános nyereség-tartalékalapok alapszabályszerű dotálása valamint a többi alapszabályszerű fedezetek után fennmaradó 240.000 frt, osztaléka (részvényenkint 60 frt) fordítatik. A díj- és nyereségtartalékok 1892. évben kerete 1.900.000 forinttal emelkedtek és a következő tételekből állanak: Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 13.326.347 frt. Tűzbiztosítások díjtartaléka 1.63.243 frt. Szállítványbiztosítások díjtartaléka 59.465 frt. Rendelkezésre álló tartalék 5.000.000 frt. Értékpapírok áringadozási tartaléka 577.154 frt. Az életosztály külön nyereség tartalékára 500.000 frt. Általános nyereségtartalékalap 1.187.165 frt összesen közel 18 millió forint. Az igazgatósági jelentés említést tesz a „Meridionale” jég- és visszabiztosító társaság nemrég történt alakulásáról is, mely a jövő évtől kezdve az „Adria” biztosító társulat helyett a jégbiztosítási üzletet közvetlen fogja folytatni, időközben azonban az Adria biztosító társulat ez évi jogüzlete visszabiztosítás útján fog áruháztatni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A **Pesti Hírlap**ot ma szíves Magyarországon úgy ismerik, mint a szó igaz értelmében vett szabadelvűség krtört, elvű harcászát. Amit az úgynevezett egyházpolitikai kérdések fölmerülése óta, napról napra módjában volt meggyőzőleg bizonyítani. A Pesti Hírlap vezérelkeit — ebben a szabadelvű szellemben — továbbra is Bekes Gusztáv, Busbach Pál, Borostyáni Nándor és Kenedi Géza fogják írni. S remélhető, hogy a jövő nyegyében már Pulszky Ferenc nagyműtűs tudós is újra megkezdheti publicistikai tevékenységét. A Pesti Hírlap tárcái munkatársai: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Kozma Andor, Birsony István, Murai Károly, Kóbor Tamás, Morgenstern Gusztáv, Quintus stb. elég garanciát nyújtanak, hogy e lap tárcarovata mindig válogatott és kiűző olvasmányt fog nyújtani. — A Pesti Hírlapban jellemnek megállandóan dr. Götting humorisztikus törvényszéki ka colatai, melyek a lap egyik fő vonzóerejét képezik. A Pesti Hírlap régi kiűző munkatársai. Eötvös Károly már legközelebb egész tárcasorozat közlését kezdi meg Jókai ősei cím alatt. Ugyancsak a Pesti Hírlap fogja közölni Jókai Mór jubileárius költői művét melynek a lap nagyevű munkatársa Levente című ad, s mely — saját szavai szerint — büszkeségét fogja képezni. Még e hóban vagy a jövő negyedév elején közli a Pesti Hírlap Mikszáth Kálmán novelláit is, melynek elkészítésében őt betegeskedése eddig meggátolta. — Mutatványszámokat egy levelezőlapon nyilvánított óhajra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal (Budapest, V., nádor-utca 7.) — A Pesti Hírlap előfizetési ára egy óra 1 frt 20 kr., 3 óra 3 frt 50 kr., félévre 7 frt.

Lévai piaczi árak.

Rovatvezető: Kónya József városkapitány.

Buza: m.-mázsanéknél 7 frt 40 kr. 7 frt. 80 Két szoros 6 frt 20 kr. 6 frt 40 kr. Rozs 6 frt. — kr. 6 frt 20 kr. Arpa 5 frt 50 kr. 6 frt 50 kukorica 5 frt 70 kr 6 frt — kr. Bab 4 frt 40 kr. 4 frt 60 kr. Zab 6 frt 50 kr. 7 frt 20 kr. Lencse 6 frt — kr. 6 frt 50 kr. Kősles 4 frt 50 kr. 4 frt 80 kr.

Nyilttér.

I.

Báli-selyemszöveteket méterenként 45 krtól II ft 65 krig, valamint fekete, fehérenként 45 krtól II ft 65 krig — sima, csikozott, kockázott mintázott, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban) postabérlés és vámentesen szállít: **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben, Minták postafordulóval küldetnek. Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

II.

502/892. szám.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a lévai kir. Járásbíróság mint hagyatéki bíróságnak 1893. évi 2813. számú végzése következtében néhai Salgó János volt nagy-sallói lakos rom. kath. esperes plebános hagyatékához tartozó és 1893. június 5-én fölvetett leltárban n 1—456 tételek alatt 844 frt 86 kr. becsértékben összeirt szobai butorok-ruhaneműek, házi és gazdasági eszközök, főző és étkező edények, fehérneműk, fényűzési cikkek, hintó, pincei felszerelés, bor stbból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverésnek Nagy-Salló mezővárosában a rom. kath. plebánia épületében leendő eszközzésére **1893. évi június hó 30.** esetleg július hó 1. s többi napjainak délutáni 2 órája határidőül kitézetik és ahoz a veuni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107 és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáról is elfognak adatni.

Léván, 1893. évi június hó 21. n. **Tonhaizer József**, kir. jbir. vég.

KIS HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyse i beiktatás 3 kr-ra kerül; bélyegdíjban — a lakás megjelölése mellett — fizetendő minden egyes beiktatásért 37 kr.

Hirdetésekre bővebb felvilágosítást Nyitrai és társas kiadószámtól, ki levéltári tudakozásra postabélyeg beküldése mellett azonnal választ.

Magas jutalékot, esetleg szabott fizetést adunk, kik törvényileg megengedett sorsjegyek részlet-fizetés mellett eladásával foglalkozni hajlandók. Fővárosi változólet-társaság, Adler és társas Bpsten.

Léván Széchényi-utca 10. sz. ház eladó. Felvilágosítások a tulajdonosnál Halasi Andornál, Nyitrán nyerhetők.

15 db; berni, részben hasas részben leellett tehén, 2 ik és 3-ik borjuval eladó. Továbbá a Fehérmegyében nevelt birkanyájamból 300 fiatal anyabirka eladó. Árma, u. p. Nagy-Salló. Grünwald Jakab:

Fényképészeti műterem

Bergtraun, Lembergöl.

CSAK f. é. július 10-éig

maradok Léván, kérem tehát az alkalmat, ha jó fényképet kívánnak, felhasználni. Sikertelt felvételekről s művészi kivitelről mindenkit előre biztosíthatok.

Kívánatra a környéken is eszközök felvételeket s azokat jutányosan számítom.

A fényképek mindjárt a helyszínen kiszittetnek el.

213. 26.—16

Valódi párisi

Gummi és halhólyagok

utólérhetlen, kitűnő minőségben tuczonként 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, és 8 frt. Póstán, discretió mellett bárhová küld

Reiff J. különlegességek kereskedése Bécs IV. Magararren Strasse 7.

Első és legjobb híru cég e nembn. Solid, jó kiszolgálás. Részletes árjegyzékek ingyen, bérmentve, zárt borítékban.

Alakult 1838-ban.

Cs. kir. szab.

Alakult 1838-ban.

Adriai Biztosító Társulat Triesztben.

(RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA.)

VAGYONKIMUTATÁS.

Életbiztosítási osztály. — A) Mérlegszámla 1892 december 31-én.

Table with columns: VAGYON, TEHER, Osztr. ért. forint, kr. Lists assets like real estate, bonds, and liabilities like reserves and expenses.

ELEMI BIZTOSÍTÁSI OSZTÁLY.

B) Mérlegszámla 1892. december 31-én. (Az életbiztosítási osztály kivételével.)

Table with columns: VAGYON, TEHER, Osztr. ért. forint, kr. Lists assets like reserves, bonds, and liabilities like reserves and expenses.

Későbbi években befolyó díjak összege 22 271,765 99

Trieszt, 1893. május havában.

Frigyessi Adolf, vezértitkár.

Az igazgatóság:

Glaustätteni dr. Alber Ágost, Mörpurgo Márk, Neumann Henrik, Ralli Pál, Reinelt C., Salem H.

Számvizsgálók: Afenduli György, Pojai Alberti Emil, Parisi József.

Magyarországi osztály:

Budapest, IV., váczu-utca 9 sz. a., saját házában.

Báró Podmaniczky Frigyes intéző.

Frigyessi M. titkár.

Lichtenberger J. vezértitkár.

Az Adriai biztosító társulat Barsi kerületi ügynökség: Klain Ödön, Léva.

396/1893. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lévai kir. járásbíróaság 1892. évi 1274. számú végzése következtében Levatic Gusztáv ügyvéd által képviselt Csery János javára Dományi Béla ellen 150 frt s jár. erejéig fogantatott kiélel-gítési végrehajtás útján felülfoglalt és 291 frt 60 kr-ra becsült szobabutor, ruhanemű, ágynemű stb-ből álló ingóságok, nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a lévai kir. bíróság 2186/893. számú végzése folytán 150 frt tökekövetelés, ennek 1891. évi szept. hó 20. napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 18 frtban bíróság már megállapított költségek erejéig N Sallóban leendő eszközzésére 1893. évi július hó 3 napján d. u. 3 óraj határidőül kütetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivtatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsázni alul is el fognak adatni. Kelt Léván, 1893. évi jun. hó 17 n.

Tonhaiser József, kir. bírósági végrehajtó.

3809/92. t. j. v. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A lévai kir. bíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Malis János esekjői lakos végrehajtatónak Dodok Lőrinczné szül. Murányi Mária esekjői lakos végrehajtást szenvedő elleni 45frt tökekövetelés és járulékal iránti végrehajtsági ügyben a lévai kir. járásbíróaság területén levő és Csejki községben fekvő s a végrehajtást szenvedett Murányi Mária férj. Dodok Lőrinczné ugyaz 1881. évi LX. t. cz. 156. §-ának alkalmazásával a társtulajdonos Murányi Lőrincz és Malis Kat. linnak e esekjői 169. sz. t. j. v. b. n. A + 1 sorszám alatt foglalt bételtelék és a rajta épült 118. összerási számú háza 249 frt Murányi Mária férj. Dodok Lőrincznének a esekjői 357. sz. t. j. v. b. n. A I 1-10, 14-16 sorszám alatt foglalt ingatlanbani 1/9 rész illetményére 271 frt, — végrehajtást szenvedett, ugy a társtulajdonos Kugyola Mária és Murányi Lőrincznek a esekjői 384. sz. t. j. v. b. n. A + 1 ssz alatt egész szög fekvőségére 222 frt, — végre végrehajtást szenvedtinek a 385. sz. t. j. v. b. n. A + 1 ssz. alatt foglalt s 8/6 fekvőségbeni 1/3 rész illetményére az árverést 256 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennbb megjelölt ingatlan az 1893. évi június hó 30 ik napján délelőtti 10 órakor Csejki község bírói házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladotni fognak.

Árverésen szándékozók tartoznak az ingatlanok bees árának 10%-át vagyis 29 frt 70 krt, 27 frt 10 krt, 22 frt 20 krt és 25 frt 60 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyam-mal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elbe yezéséről kiállított szabályszerű elismarvénnyt átszolgáltatni. Kelt Léván, 1892. évi december hó 15. n.

A lévai kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Frankó, kr. aljbíró.

8148 sz. Barsvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

A Léva rendezett tanácsu városban üresedésbe jutott főjegyzői állásra az 1886. évi XXII t. cz. 82 §-a alapján pályázatot nyitok, felhíván az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy felszerelt kérvényeiket nálam folyó évi július hó 1-ig adják be.

Ezen állomás javadalmazása évi 800 frt.

Ar-Maróthon, 1893. évi jun. 13-án.

Dombay alispán.]

A Budapesti Hirlap új háza.

Par hét mulva a Budapesti Hirlap, a magyar intelligenciának ez a kedvelt lapja, mely, minél több versenytársa van, annál győzedelmesebben bontogatja ki hatalmas szárnyait, átköltözködik új házába, a népszínház mellé, Rökk Szilárd-utca 4 ik szám alá. A ház, ha már külső díszével meglepi a nézőt, belül, a belső berendezésével valóságos csodálatot kelt. A gépészek és építőmesterek izlése és leleményessége versenyzett egymással, hogy csinosan, elegánsan oldjon meg egy nehéz feladatot: egy újságháznak építését. A feladatot az tetje nehézzé, hogy a belföldön egyáltalán semmiféle minta nincs erre nézve, s a külföldi lapok palotáit nem felelték meg a Budapesti Hirlap szükségleteinek. Teremteti kellett tehát valami újat, s ez most meg van. Az újságház mely magában foglalja a nyomdát, a szerkesztőséget, a kiadóhivatalt, az expediciót, szóval mindezt, a mi egy lap megírásához, kiszédéséhez, kinyomtatásához és szétküldéséhez szükséges, Rökk Szilárd-utca 4 ik szám alatt van. A ház másik kapuja József-körut 5-ik szám s így a szerkesztőség és kiadóhivatal két oldalról könnyen megközelíthető. A nyomda egyik nevezetes része a vasvázú üvegház alá foglalt, melyen kiasott udvar, melyben a Budapesti Hirlap két új hatalmas iker rotációs gépe foglal helyet, két óriás mely a lapot, még ha három innyi hatalmas is, felvágva és összehajtogatva dobálja ki magából óriási mennyiségben. Megjegyzendő hogy e gépek nemcsak felvágják a Budapesti Hirlapot, hanem egy végtében, folytatólagosan nyomtatják, egészen huszonnégy oldalig, de éppn ugy a 20, 18, 16, 14, 12, 10 oldalas lapokat is s az olvasó az egymásután megszámozott oldalakon a legnagyobb könnyűséggel eligazodik. Ez a változás rövid idő mulva bekövetkezik, s a közönség jóforán észre se veszi, egyszerre csak a saját otthonából kikerült Budapesti Hirlapot kapja a kezébe.

A Budapesti Hirlap előfizetési ára: Egész évre 14 frt, felévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 krt, egy hónapra 1 frt 20 kr. Az előfizetési összeg vidékről legelősz-rűben postautalványon küldhető a Budapesti Hirlap kiadóhivatalához Budapeston Kalap utca 16. szám.

HIRDETÉS.

Van szerencsém köztudomásra hozni, miszerint a

Kolibal-kertben

az egész nyári idény alatt minden csütörtökön, délután 6 órától

séta-hangversenyt

tartok, melyre bátorokodom a nagyérdemű közönséget meghívni.

Léván, 1893. június 21-én.

LAKATOS SÁNDOR,

Gazdasági gépek, géprészletek és gépszijak. — Szer-szám, vas- és aczél főraktár. KERN TESTVÉREK LÉVÁN.